

Yttrande till Arbetsmarknadsdepartementet
Diarienummer:

Kungälv Kommun/Kompetenscentrum
Enheten Vägledning, Introduktion och Arbete
Verksamhetsutvecklare Tove Wilund
Enhetschef Eleonor Abrahamsson och Henrik Johannessen

**Kungälv Kommuns remissvar: Ökad kvalitet hos
Samhall och fler vägar till skyddat arbete, SOU 2025:29**

Kungälv kommun ser positivt på utredningen som vill förbättra kvaliteten inom Samhalls verksamhet och säkerställa att verksamheten når de kvalitativa målen. Vi delar flera av utredningens analyser, gällande de utmaningar som finns i Samhalls nuvarande uppdrag. Vi stödjer även förslagen om vidareutveckling av samverkansmodeller men vi saknar ett tydliggörande om kommunens roll och hur finansieringen för kommunen ska ombesörjas. Mindre kommuner får generellt sett ta ett större ansvar för målgruppen genom de egna arbetsmarknadsinsatserna. Det kan medföra ett ökat tryck på kommunens resurser, både organisatoriskt och ekonomiskt, särskilt när det gäller att tillhandahålla anpassade arbetsplatser. Det finns ett stort och växande behov av arbetsplatser med enklare arbetsuppgifter. Samhall har i vissa fall svårt att möta behoven, vilket gör det än viktigare att kommunen och lokala näringslivet får stöd att utveckla lösningar tillsammans med Arbetsförmedlingen och andra myndigheter. Minskade möjligheter till arbete inom Samhall riskerar att leda till ökad arbetslöshet bland personer med funktionsnedsättning. Det kan leda till högre kostnader för försörjningsstöd och ytterligare behov av kommunens insatser. Det kan även påverka folkhälsan negativt där fler står utan möjlighet till arbete för en redan utsatt grupp.

9.1 Utredningens samlade nulägesbedömning

Kungälv kommun håller med om utredningens nulägesanalys till viss del. Kommunen anser att den kommunala arbetsmarknadspolitiken roll däremot inte har beaktats tillräckligt, vilket vi ser kan leda till ökade kostnader för kommunerna utan kompensation. Kungälv kommun är positiv till att stärkt introduktionsperiod hos Samhall, men motsätter sig att den inte ska vara lönegrundande. Vi ser att det kan bli missvisande att ha ett stöd under enbart en del av anställningen då stödet kan komma att behövas under hela anställningstiden även när en progression sker för individen. Detta skulle särskilt drabba de individer som har störst behov av stöd under en längre tid och öka ojämlikheten för en redan utsatt målgrupp. Kungälv kommun betonar vikten av individanpassade utvecklingsinsatser och efterfrågar ett bredare stöd under hela anställningstiden, inte bara i början av anställningen. Förslaget om kvalitetshöjande språkinsatser är otillräckliga, eftersom det enligt utredningen endast gäller nyanställda och utesluter redan anställda som behöver språkutveckling.

9.2.1 Samhall behövs även i fortsättningen, men kvaliteten behöver öka och bestå över tid

Kungälv kommun instämmer med att kvaliteten hos Samhall behöver öka och bestå över tid som ett komplement till kommunala arbetsmarknadsinsatser. Utredning pekar på att statens styrning av Samhall behöver skifta från att "generera tillräckliga intäkter till att också skapa tillräcklig kvalitet för de anställda". Det är fördelaktigt om fokus sätts på att skapa kvalitativa anställningar för personer med en synnerligen svag ställning på arbetsmarknaden.

9.4 Omprioritering av medel för ökad kvalitet

Kungälv kommun är kritisk till att en höjd kvalitet ska finansieras med ett lägre inflöde och sänkt lön med 25 procent för nyanställda inom Samhall. Utifrån att utredningen påvisar ett större behov av anställningar inom Samhall står i motsats till att minska anställningar av 5 procent. Samhalls process och samverkan med kommunen behöver förtydligas och förenklas för att underlätta kommunens samverkan med Arbetsförmedlingen.

Yttrande till Arbetsmarknadsdepartementet
Diarienummer:

Kungälv Kommun/Kompetenscentrum
Enheten Vägledning, Introduktion och Arbete
Verksamhetsutvecklare Tove Wilund
Enhetschefer Eleonor Abrahamsson och Henrik Johannessen

9.5 En förstärkt introduktionsperiod

Utredningens behov av förstärkt introduktion anser Kungälv kommun gynnar målgruppen men motsätter sig att introduktionsperioden inte ska ses som arbetstid och genom det inte vara lönegrundande. Introduktionsperioden ska kunna stärka möjligheterna och ska vara individanpassad utifrån individens behov.

9.9 Språknivån hos de anställda

Det framgår inte i utredningen om hur stödet till individer som har svårt med svenska språket ska se ut för de som är anställda inom Samhall. Det ges förslag i utredningen om att erbjuda språkutbildning inom introduktionen för nyanställda men kommunen ser att det inte hur det kan komma till gagn för de som redan är anställda inom Samhall för att kunna förbättra sina språkkunskaper.

I reguljär arbetsmarknad är det viktigt att individer har en viss nivå på språkkunskap, utifrån det bör det erbjudas språkutvecklande kurser för alla inom Samhall som har behov för att underlätta inträdet till den reguljära arbetsmarknaden.

9.10.2 Arbetsförmedlingen bör utveckla och följa upp avvisningsprocesserna

Kungälv Kommun instämmer med utredningens bedömning att det är av stor vikt att anvisning till Samhall gör på rätt grunder och att personer som anvisas Samhall uppfyller de kriterier som ställs. Med en minskning av total volym är det av extra stor vikt att rätt personer anvisas rättssäkert och att den situation som utredningen beskriver där Samhall väljer ut individer som bedöms lämpliga för att nå effektivitetskrav på grund av att de är mer högrepresterande tas bort. En förbättrad anvisningsprocess är därför viktig.

9.12 Tillgång till fler former av skyddat arbete

Kungälv Kommun delar utredningens bedömning om att behovet av skyddat arbete är växande och större än vad Samhall har kapacitet för. Som utredningen pekar på är OSA en gammal konstruktion och som har relativt låg ersättning då det inte kan kombineras med utvecklingsbidrag eller stöd till personligt biträde så som övriga lönebidrag. Som konstaterats så växer målgruppen och Kungälv Kommun ser också att allt fler klienter har flera diagnoser och en ökad komplexitet i de orsaker som håller individen från arbetsmarknaden. Mot den bakgrunden är det positivt att se över OSA och vidga målgruppen som är aktuell för insatsen. För kommunernas del är det också viktigt att ersättningsnivåerna speglar den komplexitet som finns hos målgruppen. Det räcker inte att kompensera för individens produktivetsbortfall utan ersättning behöver också ges för handledning och utveckling av individen.